

KÚRIA

Bfv.I.321/2014/7.szám

A Kúria Budapesten, a 2014. év június hó 10. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t :

A halált okozó testi sértés büntette miatt folyamatban volt büntetőügyben az **I. rendű terhelt** védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Nyíregyházi Törvényszék 2.B.143/2013/8. számú és a Debreceni Ítéltábla Bf.I.434/2013/10. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

Az I. rendű terheltet a Nyíregyházi Törvényszék a 2013. április 26-án meghozott 2.B.143/2013/8. számú ítéletével emberölés vétsége [1978. évi IV. törvény 166. § (4) bekezdés] miatt egy év tíz hónap fogházbüntetésre és három év közügyektől eltiltás mellékbüntetésre ítélte, és elrendelte a Nyíregyházi Városi Bíróság 32.B.2018/2009/16. számú ítéletével kiszabott egy év börtönbüntetés végrehajtását.

A kétirányú fellebbezések alapján eljárva a Debreceni Ítéltábla a 2013. október 8-án kihirdetett Bf.I.434/2013/10. számú ítéletével a Nyíregyházi Törvényszék ítéletét megváltoztatta, és az I. rendű terhelt cselekményét a Btk. 164. § (1) bekezdésébe ütköző és a (8) bekezdés II. fordulata szerint minősülő halált okozó testi sértés büntettének minősítette, a terhelttel szemben kiszabott szabadságvesztést két évre súlyosította azzal, hogy azt börtönben kell végrehajtani, és megállapította, hogy a terhelt büntetése kétharmad részének letöltése után bocsátható feltételes

szabadságra. Egyebekben az első fokú ítéletet helybenhagyta.

A jogerős határozatok ellen az I. rendű terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a Be. 416. § (1) bekezdésének a), b) és tartalma szerint c) pontjára hivatkozással.

A védő szerint az eljáró bíróságok az indokolási kötelezettségüket olyan ellentmondásosan teljesítették, hogy az ítéletek felülbírálatra alkalmatlanok; az elsőfokú bíróság egyrészt hivatkozott a videofelvételek alapján készült rendőri jelentésre, másrészt - ezzel ellentmondásosan - a videofelvételeken látottakra, holott az elsőfokú bírósági eljárás során nem került lejátszásra a felvétel.

A másodfokon eljáró ítélőtábla határozatának ellentmondásosságát abban látta, hogy az ítélőtábla ugyan a védői indítványnak helyt adva elrendelte a videofelvétel beszerzését, azonban miután a rendőrség a megkeresést nem teljesítette, önmagával szembehelyezkedve elegendőnek ítélte az erre vonatkozó rendőri jelentés értékelését.

Így a felülvizsgálati indítvány szerint az eljáró bíróságok több olyan eljárási szabályt is megsértettek, amelyek nem minősülnek felülvizsgálati oknak, ezért a felülvizsgálati indítványt a védő a Be. 373. § (1) bekezdés III. a) pontjára, az indokolási kötelezettség megszegésére hivatkozással támadta meg.

Kifogásolta továbbá azt, hogy az eljáró bíróságok megítélése szerint kizárólag közvetett bizonyítékokra alapították I. rendű terhelt büntetőjogi felelősségét, valamint azt is, hogy a másodfokú bíróság a védő által előterjesztett további bizonyítási indítványokat elutasította.

Álláspontja szerint mindezek ahhoz vezettek, hogy a másodfokon eljáró ítélőtábla az indokolási kötelezettségét oly mértékben nem teljesítette, hogy az az ítéletet felülbírálatra alkalmatlanná teszi.

Ezért indítványozta, hogy a Kúria a megtámadott ítéleteket helyezze hatályon kívül és utasítsa a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságot új eljárás lefolytatására.

Másodlagosan akkor, ha a Kúria ennek az indítványnak nem adna helyt, indítványozta, hogy a Kúria a másodfokú bíróság ítéletét változtassa meg, az I. rendű terhelt cselekményét minősítse az 1978. évi IV. törvény 271. § (1) bekezdése szerinti garázdaság vétségének, és emiatt vele szemben e törvény 51-52. §-ai alapján szabjon ki pénzbüntetést. Megítélése szerint ugyanis a másodfokú bíróság tévesen következtetett arra, hogy védencének szükségképpen

számítania kellett a sértett elesésére és arra, hogy sérüléseket szenved, ezért törvénysértően minősítette a terhelt cselekményét; a mellkasnál alkalmazott lökés nem tekinthető olyannak, amelyről a testi sértésre irányuló szándékra lehetne következtetni; az legfeljebb a garázdaság megállapítására alkalmas.

A Legfőbb Ügyészség a felülvizsgálati indítványt alaptalannak tartotta.

Álláspontja szerint a védő felülvizsgálati indítványa megalapozatlanul hivatkozott a Be. 373. § (1) bekezdésének III. a) pontjában írt eljárási szabálysértésre, mert felülvizsgálati eljárásban e törvényhely alapján mindössze az vizsgálható, hogy a jogerős ügydöntő határozat indokolásában az eljáró bíróságok ellenőrizhető és elégséges módon adtak-e számot a tényállás megállapításához vezető, a bizonyítékokat értékelő tevékenységükről.

Emellett megítélése szerint a felülvizsgálati indítvány az indokolási kötelezettség megsértésére hivatkozva valójában a tényállás megalapozatlanságát sérelmezte, illetőleg a bizonyítékok értékelését kifogásolta; erre azonban a felülvizsgálati eljárásban nincs törvényes lehetőség.

Nem tartotta alaposnak a felülvizsgálati indítványnak a cselekmény törvénysértő minősítésre és emiatt a törvénysértő büntetésre vonatkozó indokait sem. Álláspontja szerint az időjárás miatt csúszós úton az idős korú, bottal is nehézkesen járó sértett mellkasának meglökésekor **I. rendű** terheltnek számítania kellett a sértett elesésére és arra, hogy ennek során sérülést szenved, szándéka ezért nem vitásan testi sérülés okozására irányult és a sérülés iránti közömbösségét alátámasztja az is, hogy a cselekménye miatt földre került sértettet magára hagyta; a sértett halála tekintetében azonban csak a gondatlanság enyhe formája terhelte.

Ezért a cselekmény minősítését és a kiszabott büntetést törvényesnek találva arra tett indítványt, hogy a Kúria a megítáradott határozatokat hatályában tartsa fenn. (BF.447/2014.).

A Legfőbb Ügyészség indítványára a védő írásbeli észrevételt terjesztett elő, melyben részben a felülvizsgálati indítványban előadottakat is megismételve azt hangsúlyozta, hogy az akár perdöntő, a vádlottat mentő bizonyíték beszerzése nem lett volna mellőzhető arra hivatkozással, hogy a bűnjel a rendőrségi informatikusnak átadásra került, majd az informatikus felmondása miatt a videofelvétel hollétéről a nyomozó hatóságnak nincs tudomása. Utalt arra is, hogy a bűnjelek kezelésére jogszabályi rendelkezések vonatkoznak, bűnjeleket a büntetőügy irataihoz kell csatolni, hogy a közvetlenség elve alapján a bizonyíték tartalmát a

bíróság, az ügyész, a védelem és a vádlott is megismerhesse.

Hivatkozott arra is, hogy a rendőri jelentéssel kapcsolatban komoly kétséget vet fel az, miszerint az azon feltüntetett egyik személy, **T1** az okiratot alá sem írta.

Ismételten kifogásolta, hogy az ítélet tábla a védő további bizonyítási indítványait elutasította, a rendőri jelentés készítésének körülményeit nem vizsgálta, és kifogásolta, hogy ellentétben a másodfokú bíróság határozatában rögzítettekkel, miszerint a felvételek korábban rendelkezésre álltak, az iratokból az derül ki, hogy azt soha nem tekintette meg sem az ügyész, sem az első fokon eljáró bíróság, sem a korábban eljáró kirendelt védő, illetve a vádlottak sem, azaz a videó-felvétel mint bizonyítási eszköz nem képezte az eljárás részét, emellett a rendőri jelentés szubjektív értékeléseket és feltételezéseket is tartalmaz.

A Legfőbb Ügyészség azon hivatkozásával kapcsolatban, miszerint az elsőfokú bíróság ítélete ténybeli indokolásában számot adott arról, hogy **I. rendű** terhelt cselekvőségére miért fogadta el a sértett tárgyaláson is fenntartott, ebben a részében következetes vallomását, rámutatott, hogy a sértett 2012. március 8-án elhalálozott, ezért az elsőfokú bírósági eljárásban a 2013. április 12-én és április 26-án tartott tárgyaláson a sértett a halála miatt nem vehetett részt.

A Kúria a Be. 423. § (4) bekezdésére figyelemmel a megtámadott határozatot a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálta felül, emellett a hivatkozott törvényhely (5) bekezdésére tekintettel a 416. § (1) bekezdésének c) pontjában meghatározott, feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező esetleges eljárási szabálysértésekre is figyelemmel volt; ilyen eljárási szabálysértést azonban a felülbírálat során nem észlelt.

A felülvizsgálati indítvány részben a törvényben kizárt, egyebekben pedig nem megalapozott.

A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, és kizárólag a Be. 416. §-ának (1) bekezdésében tételesen felsorolt okok miatt van helye; a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

Eljárási okból felülvizsgálatnak a 416. § (1) bekezdés c) pontjában megjelölt - feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező - eljárási szabálysértések miatt van helye.

Az indítvány azonban olyan, a Be. 375. § (1) bekezdése szerinti relatív eljárási szabálysértésekre hivatkozott, amelyek miatt felülvizsgálatnak nincs helye. A rendőri jelentés formai

hiányossága, a bűnjelkezelésre vonatkozó jogszabályi előírások megszegése sem szerepel a Be. 416. § (1) bekezdésének c) pontjában felsorolt felülvizsgálati okok között, ezért ezek még az eljárási szabálysértés tényleges megtörténte esetén sem eredményezhetnek felülvizsgálatot.

Emellett a Be. 423. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati eljárásban a jogerős ítéletben megállapított tényállás az irányadó, és az a felülvizsgálati indítványban nem is támadható.

Az indítvány azonban - a törvényi tilalom ellenére - lényegében ezekkel az eljárásjogi érvekkel is a bizonyítékok mikénti értékelését, az eljárási bíróságok mérlegelésének helyességét vitatta, és a bizonyítási eljárás elégtelenségét állítva az irányadó tényállást támadta, ahogy azzal is, amikor a bűnösségnek a közvetett bizonyítékokra alapított megállapítását kifogásolta.

A másodfokú bírósági eljárás során előterjesztett bizonyítási indítvány elutasítása kapcsán a védő ugyancsak a tényállás megalapozottságát támadta, emellett a bizonyítás terjedelmének meghatározása a bíróság belátásán alapszik, így az szintén nem képezhet felülvizsgálati okot.

A sértett tárgyaláson fenntartott vallomására vonatkozóan a Legfőbb Ügyészség indítványában szereplő érvre vonatkozó védői kifogás önmagában helytálló, mivel a sértettet - halála miatt - a bírósági eljárásban már nem lehetett kihallgatni

Ennek azonban nincs jelentősége, mert - bár ez a mondat valóban némiképp félreértelmezhető - az első fokú ítélet 5. oldalának harmadik bekezdésében a bíróság valójában azt rögzítette, hogy **T2** tanúnak a tárgyaláson is fenntartott következetes vallomása szerint a sértett neki csak egy támadóról beszélt (5. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 4. oldal, alulról a második bekezdés, nyomozati iratok 101. oldalának alulról a harmadik bekezdése).

Emellett a mondat félreérthetősége az ítéletet nem teszi megalapozatlanná, és az indokolási kötelezettségre sincs lényeges kihatással.

Megjegyzni továbbá a Kúria, hogy a bizonyítási eljárás esetleges hiányosságai, illetve a Be. 375. § (1) bekezdése szerinti, úgynevezett relatív eljárási szabálysértések meglétük esetén sem alapoznák meg az indítványozónak azt az álláspontját, amely szerint ezek miatt megnyílt a lehetőség a jogerős határozat felülvizsgálatára a 373. § (1) bekezdésének III. a) pontjára

hivatkozással.

Megalapozatlan a védő másodlagos felülvizsgálati indítványa is, mely szerint **I. rendű** terhelt cselekményének törvénysértő minősítése miatt az eljáró bíróságok törvénysértő büntetést szabtak ki.

Az irányadó tényállás alapján az eljáró bíróságok helyesen következtettek **I. rendű** terhelt bűnösségére, és a másodfokon eljáró ítélőtábla törvényesen minősítette a cselekményt halált okozó testi sértés büntettének.

Az élet elleni bűncselekmények kapcsán követett ítélkezési gyakorlat hangsúlyozott jelentőséget tulajdonít annak, hogy az elkövetési magatartás megvalósításának időpontjában az elkövető felismerheti-e a sértettnek a védekezésre való korlátozottságát, törődött testi állapotát. Különösen érvényes ez akkor, ha az elkövetésre olyan helyen, illetőleg olyan körülmények között kerül sor, ahol a sértett útburkolathoz ütdése, csapódása folytán szenved el a halálához vezető sérülést. Nem szükséges tehát az, hogy az ütés, a bántalmazás olyan erejű legyen, amely önmagában is meghatározott gyógytartamú testi sérülés okozására alkalmas.

A halál, mint minősítő eredmény tekintetében **I. rendű** terhelt gondatlan volt, mert a tőle elvárható körütekintést elmulasztotta, amikor az idős, nehezen, bottal közlekedő sértettet olyan erővel ütötte meg, amely arra feltétlenül elegendő volt, hogy a sértett hanyatt essen és combnyaktörést szenvedjen. Az pedig már az egészségügyi képzettséggel nem rendelkező átlagember számára is köztudomású tény, hogy a sértetthez hasonló korú embereknel a mozgásképtelenségük miatt kialakuló ún. felfekvéses tüdőgyulladás halálos kimenetelű lehet.

A másodfokú bíróság által kiszabott büntetés a bűncselekményre megállapított büntetési tételkereten belüli, annak alsó határa. Ekként a büntetés is törvényes.

Mindezekre figyelemmel a Kúria - a Be. 424. § (1) bekezdése szerint tanácsulésen eljárva - a Be. 426. § alapján a megtámadott határozatokat hatályukban fenntartotta.

-.-.-

Ugyan nem a felülvizsgálati indítványhoz kapcsolódóan, azonban elvi éllel mutat rá a Kúria a következőkre:

Téves az ítélőtábla azon megállapítása, miszerint a feltételes szabadságra bocsátás lehetősége az új büntető törvény szerint nem büntetés-végrehajtási, hanem büntetés- kiszabási kérdés (másodfokú ítélet 5. oldal, harmadik bekezdés).

A Btk. 38. §-ának (1) bekezdése szerint a bíróság az ítéletben ugyan megállapítja a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját, azonban a büntetés kiszabása alatt a büntetés nemére és mértékére vonatkozó ítéleti rendelkezést kell érteni; a szabadságvesztés végrehajtási fokozatát és a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját továbbra is a törvény határozza meg, azt a bíróság csupán a törvénynek megfelelően megállapítja ítéletében; azaz az a törvény szerint sem a büntetés kiszabásának része.

Ennek a Kúria - a másodfokú ítélet meghozatala után kiadott - 4/2013. (X. 14.) BK véleménye sem mond ellent. A kollégiumi vélemény szerint annak megállapítása, hogy a terhelt a *határozott tartamú szabadságvesztésből legkorábban mikor bocsátható feltételes szabadságra*, a 2012. évi C. törvény (Btk.) 2. § (1)-(2) bekezdése szerinti elbírálás fogalmába tartozik, és így annak eldöntésekor, hogy az *elkövetőre nézve az elbíráláskor vagy az elkövetéskor hatályos törvény közül melyik a kedvezőbb*, a feltételes szabadságra bocsátással kapcsolatos törvényi rendelkezéseket is össze kell vetni. Azaz a vélemény sem a büntetés kiszabásának, hanem a cselekmény elbírálásának körébe tartozóként értékelte a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjának meghatározását.

Ezen túl általában tartózkodni kell a bírósági határozat indokolásában az oda nem illő jogelméleti és jogirodalmi vélemények idézésétől; a bírónak a jogszabály értelmezése során a saját meggyőződésére és az irányadó bírói gyakorlatra kell figyelemmel lennie.

Ugyanígy felesleges az ügy tárgyához szorosan nem tartozó alkotmánybírósági határozat ismertetése, különösen akkor, ha az egyáltalán nincs összefüggésben az értelmezendő konkrét jogszabállyal.

Mindezek mellett az ítélőtábla ugyan téves indokok alapján, de végeredményét illetően helyesen alkalmazta - a Btk. 38. § (2) bekezdésének a) pontjára figyelemmel - a Btk. 2. § (2) bekezdése alapján az elbíráláskori, enyhébb büntető törvényt.

-.-.-

A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, felülvizsgálatot pedig a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja kizárja. Az ismételt felülvizsgálati indítvány benyújtásával összefüggő tájékoztatás a Be. 418. § (3) bekezdésén alapul azzal, hogy ez esetben a Kúria a Be. 421. § (3) bekezdésére figyelemmel az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2014. június 10.

Dr. Mészár Róza s. k. a tanács elnöke, Dr. Soós László s. k.

előadó bíró, Dr. Vaskuti András s. k. bíró

A kiadmány hiteléről:

AIné írnok